

ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЕКСКУРСІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

THE USE OF VIRTUAL EXCURSIONS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION

У сучасному цифровому світі новітні технології дають можливість покращувати вивчення іноземної мови і урізноманітнювати заняття з іноземної мови сучасними інтерактивними технологіями навчання. Глобалізація навчального процесу, особливо в умовах дистанційного навчання, полегшує взаємодію та співпрацю між студентами і викладачем через новітні застосунки, які лише набувають популярності серед вітчизняних викладачів-практиків. Зокрема, в останні роки активно розвивається галузь віртуального туризму, тому використання застосунків з віртуальними екскурсіями з метою знайомства студентів ближче з культурою мови, яку вони вивчають, є досить актуальною темою для досліджень, адже платформи віртуальної реальності сприяють концептуалізації використання аудіовізуального методу навчання на заняттях з іноземної мови.

На сучасному етапі одним із ключових завдань викладачів-практиків, які викладають іноземну мову у вищих закладах освіти – це пошук сучасних інтерактивних освітніх технологій, які можуть сприяти підвищенню ефективності засвоєння мовного матеріалу, набуття професійних знань, розвиток абстрактного мислення студентів та пошук інноваційних рішень щодо проведення занять з іноземної мови, які мотивують молоде покоління навчатися в сучасних складних умовах. Новітні технології, які сьогодні стають все доступнішими, містять яскравий потенціал щодо можливостей роботи з інформацією в процесі вивчення окремих тем дисциплін іноземної мови. Зокрема, неможливе вивчення, наприклад, турецької мови без включення в навчальний матеріал лінгвокраїнознавчих відомостей, що стосуються Туреччини, турецьких традицій, конкретних історичних подій чи представників цієї країни. Оскільки здійснення справжніх екскурсій в окремі регіони Турецької Республіки – це не завжди доцільним через брак часу та матеріальних ресурсів, є можливість скористатися застосунками з віртуальними екскурсіями, які не залежать від матеріально-технічних та людських можливостей. Крім того, в силу своєї специфіки, віртуальні екскурсії мають позитивний мотивуючий ефект у реалізацію компетентнісного підходу до організації навчальний процесу на заняттях з іноземної мови.

Ключові слова: інтерактивні технології навчання, аудіовізуальний метод навчання,

віртуальні екскурсії, методика викладання турецької мови.

In modern digital world, the latest technologies make possible to improve foreign language learning and diversify foreign language lessons with modern interactive learning technologies. Globalization of the educational process, especially in the conditions of distance learning, facilitates interaction and cooperation between students and the teacher through the latest applications, which are only gaining popularity among domestic teachers-practitioners. In particular, in recent years, the field of virtual tourism has been actively developing, therefore the use of applications with virtual tours in order to familiarize students with the culture of the language they are studying is a rather relevant topic for research, because virtual reality platforms contribute to the conceptualization of the use of audiovisual teaching methods in classes of foreign language.

At the current stage, one of the key tasks of practicing teachers who teach a foreign language in higher education institutions is the search for modern interactive educational technologies that can contribute to increasing the effectiveness of language material acquisition, the acquisition of professional knowledge, the development of students' abstract thinking, and the search for innovative solutions for conducting foreign language classes that motivate the younger generation to learn language in today's difficult conditions. The latest technologies, which are becoming more and more accessible today, contain a bright potential for the possibilities of working with information in the process of studying certain topics of foreign language disciplines. In particular, it is impossible to study, for example, the Turkish language without including to the educational material linguistic and regional information related to Turkey, Turkish traditions, specific historical events or representatives of this country. Sometimes it is not advisable to make real excursions to certain regions of Turkey due to a lack of time and material resources, there is an opportunity to use applications with virtual excursions that don't depend on material, technical and human capabilities. In addition, due to their specificity, virtual excursions have a positive motivating effect in the implementation of the competence approach to the organization of the educational process in foreign language classes.

Key words: interactive learning technologies, audiovisual learning method, virtual tours, Turkish language teaching methodology.

УДК 378.147.001.76.016:811.512.161
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.1.49>

Киричук-Хассан Саїд Хассан У.І.,
асистент кафедри тюркології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми. Процес опанування іноземної мови, як правило, вимагає використання різних методів і засобів роботи з лінгвістичним матеріалом в залежності від технологічних можливостей та основних дидактичних і педагогічних моделей. Розвиток когнітивної дидактики призвів до появи нової концепції викладання іноземної мови, заснованої на врахуванні способу обробки

лінгвістичного матеріалу студентами через занурення у лінгвокультурне середовище. У процесі навчання, спрямованого на отримання нових лінгвістичних знань, когнітивні структури повинні змінюватися з урахуванням мотиваційних факторів, що стимулюють студентів креативно підходити до виконання домашніх завдань, вирішувати лінгвістичні та паралінгвістичні проблеми, ефективно

використовувати іноземну мову в усній та письмовій формі.

Віртуальні тури музеями, сафарі по дикій природі, космічними станціями або художніми онлайн-виставками можуть бути дуже корисними у проведенні занять з іноземної мови, зокрема, щоб урізноманітнити заняття під час дистанційного навчання та зробити онлайн-пари візуально яскравими, актуальними та веселими, ми пропонуємо використовувати елементи доповненої реальності, широкий вибір яких існує у вигляді онлайн-екскурсій з усього світу.

Основною проблемою використання технології віртуальних екскурсій при вивченні іноземної мови шляхом організації онлайн-турів, у нашому дослідженні, як і в інших випадках використання цифрової інформації, є залежність від технічної інфраструктури та програмного забезпечення. Оскільки кожен студент користується власним смартфоном чи персональним комп'ютером з різними технічними характеристиками та власним програмним забезпеченням, інколи це призводить до проблем із отриманням та відтворенням інформації відповідно до технології, що використовується. Однак, більшість цих проблем пов'язані із забезпеченням стабільного доступу до Інтернету у сучасних умовах, некоректною роботою QR-сканерів та відсутністю деяких навичок встановлення програмного забезпечення у студентів.

Для того, щоб краще зрозуміти передачу знань за допомогою віртуальних технологій і мати можливість розробити відповідні інтерактивні методи використання цих технологій, необхідні подальші дослідження. Зокрема, доцільно порівняти технології віртуальної реальності з традиційними методами навчання та іншими новітніми засобами обробки інформації.

Метою даного дослідження є демонстрація переваг та перспектив використання інноваційного педагогічного засобу у викладанні іноземної, зокрема турецької мови, віртуальних екскурсій у контексті аудіовізуального методу навчання. Особливості використання віртуальних екскурсій на заняттях з іноземної мови були представлені вітчизняними науковцями Яцишин А.В., Моркун В.М., Нечипуренко П.П., Тарасенко Р.О. та ін., однак ґрунтовні дослідження щодо використання технологій доповненої реальності саме на заняттях з турецької мови українськими дослідниками розглянуті не були. Турецькі науковці Омер Самі Кайа та Хікмет Асутай у своїх працях описують переваги використання технологій доповненої реальності і розглядають цей інтерактивний метод навчання як різновид аудіовізуального методу викладання іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Сучасні складні умови, в яких навчається більшість українських студентів, спричиняють зміну ціннісних орієнтацій

людства, а отже зміни ролі та місця освіти в житті суспільства. Через загрозу поширення вірусної інфекції Covid-19 та через повномасштабне вторгнення держави-терориста росії здобувачам освіти України довелося жити у двох вимірах: реальному та віртуальному. Досить довгий період часу українські вищі навчальні заклади практикують дистанційне навчання, яке викликає багато суперечок зі сторони зацікавлених осіб, однак, сучасні технології дозволяють нам розширити рамки дистанційних занять та призводять до необхідності використання нових форм навчання для вдосконалення освітнього процесу. Впровадження освітніх проектів, які викладач змушений організувати за допомогою дистанційних технологій, передбачає використання нестандартних форм роботи та включення у процес навчання перспективних та інноваційних методичних прийомів. На сьогоднішній день одним з найперспективнішим, на нашу думку, рішенням в дистанційній освіті є програмно-апаратні комплекси, що дозволяють відвідувати віртуальні екскурсії, переглядати різні відео у форматі 360 градусів. Хочемо зауважити, що практика використання елементів доповненої реальності на очних заняттях з іноземної мови безумовно позитивно впливає на результативність студентів і мотивує їх навчатися у креативний спосіб також.

Віртуальна реальність на заняттях з іноземної мови – це інноваційна технологія у методиці викладання іноземної мови, використання якої демонструє позитивні результати у мотивації студентів до навчання та їх активної участі у заняттях з іноземної мови. Зокрема, освітні інструменти віртуальної реальності, такі, наприклад, як Google Expeditions, дозволяють викладачам занурювати студентів у лінгвокультурне середовище країни, мова якої вивчається за допомогою смарт телефону чи персонального комп'ютера. Викладач за допомогою віртуальної реальності може провести екскурсію для студентів найцікавішими місцями світу, зокрема країни, мову якої студенти вивчають, спостерігаючи за їхніми діями, привертаючи їхню увагу до конкретних цікавих місць і пам'яток у віртуальному просторі [2, с. 31].

Існують численні способи інтеграції додатків віртуальної реальності, найлегшим у вивченні з яких є як Google Expeditions, однак, якщо розглядати віртуальні екскурсії, що можуть бути використані для вдосконалення комунікативних навичок студентів, які вивчають турецьку мову, варто зазначити, що доцільніше користуватися можливостями віртуальних екскурсійних турів на платформах офіційних сайтів турецьких музеїв та мистецьких центрів, адже саме офіційні сайти культурних пам'яток Туреччини пропонують віртуальні екскурсії турецькою мовою. Відповідно до тематичного наповнення занять з турецької мови викладач може обрати культурну пам'ятку Туреччини та

запропонувати студентам взяти участь у віртуальній екскурсії, однак для того щоб заняття, яке буде доповнене віртуальними онлайн туром було зрозумілим та цікавим, важливим етапом в його організації є підготовка викладача. По-перше, викладач повинен дослідити типи доступних віртуальних турів та вибрати той, який тематично найбільше підходить до конкретного заняття з іноземної мови. В такому випадку потрібно врахувати зміст онлайн екскурсії, а також її аудіо/відеопідтримку включно з мовними рівнями та наповненням з точки зору лексики. По-друге, викладач повинен допомогти студентам ознайомитися з навігацією на обраному веб-сайті. Веб-сайти музеїв та мистецьких центрів часто вимагають від студентів використання кількох функцій, таких як: клавіші зі стрілками на екрані, екранні вкладки тощо, щоб віртуально «пересуватися» музеєм чи мистецьким центром. По-третє, віртуальні тури часто включають у себе великий об'єм інформації, тому викладач може обрати конкретні артефакти або розділи, на яких потрібно зосередитися на занятті.

Перед використанням віртуальної екскурсії на занятті з іноземної мови рекомендуємо:

- опрацювати тексти на занятті зі схожою тематикою для того щоб збагатити словниковий запас студентів відповідно до конкретної теми;

- сформулювати словник невідомої лексики та опрацювати його до відтворення онлайн екскурсії;

- передбачити можливість використання граматичних конструкцій у мовленні героїв віртуального туру, пояснити студентам значення їх використання та контекст;

- обговорити зі студентами ключові моменти з теми, на яку проводитиметься віртуальна екскурсія;

- ознайомити студентів з ключовими подіями чи постатями, про які розповідає віртуальний тур для того, щоб збагатити фонові знання студентів.

Під час використання віртуальної екскурсії на занятті з іноземної мови рекомендуємо:

- пропонувати переглядати онлайн тури студентам частково, зупиняти перегляд у логічно завершених місцях та обговорювати побачене;

- переривати перегляд, якщо зустрічаються незрозумілі для студентів граматичні чи лексичні конструкції та коментувати їх використання саме у конкретному тексті мовця;

- після перегляду частин віртуального туру доречно задавати студентам питання з метою контролю їх пильності та уважності щодо прослуханого та побаченого.

Після використання віртуальної екскурсії на занятті з іноземної мови рекомендуємо:

- проводити тестові завдання для тематичного контролю;

- проводити колективні дискусії щодо побаченого у онлайн турі;

- заохотити студентів до самостійної роботи у вигляді пошуку додаткової інформації, яка стосується пройденого віртуального туру для її подальшої демонстрації на наступних заняттях в аудиторії чи під час дистанційного заняття у вигляді презентації.

Пропонуємо для прикладу розглянути віртуальний тур музеєм іграшок у Стамбулі. Офіційний сайт музею іграшок у Стамбулі пропонує перелік відеоматеріалів пов'язаних з конкретними виставками іграшок та мистецькими заходами, що відбулися у музеї через посилання на Ютуб платформу. Кожен відеоматеріал вміщує кадри з виставок музею і супроводжується розповідями екскурсоводів. Перед переглядом вибраних відеоматеріалів можемо запропонувати студентам ознайомитися з інформацією, що знаходиться на головній сторінці музею. Текст, який містить інформацію про історію заснування музею та його діяльність цікавий не тільки з точки зору насиченості фактами, а й з точки зору лінгвокурного наповнення. Перед переглядом екскурсійних матеріалів можна опрацювати лексику, що знаходиться у інформаційному тексті і таким чином занурити студентів у тему та познайомити їх з ключовою лексикою, яка використовуватиметься у відео. Окрім цього музей пропонує безкоштовний віртуальний тур у вигляді 360°. Цей тур не супроводжується аудіотекстом, саме тому викладач може запропонувати студентам самостійно підготувати розповідь для онлайн екскурсії у конкретному залі музею і презентувати одногрупникам свій проект, виконуючи роль екскурсовода.

Варто зазначити, що для вдосконалення перекладацьких навичок здобувачів освіти, викладач може запропонувати опрацювати віртуальні екскурсії українських музеїв з подальшою презентацією таких екскурсій іноземною мовою. До прикладу, студенти можуть ознайомитися з екскурсіями музей-квартири родини Івана Франка у Києві, палацу Потоцьких у Львові, музею ретроавтомобілів «Машина часу» у Дніпрі, Національного музею космонавтики у Житомирі тощо. Усі віртуальні екскурсії даних музеїв відбуваються під супровід українськомовних пояснень, які можна перекладати, таким чином вдосконалюючи професійні навички здобувачів освіти та стимулюючи студентів до популяризації української історії, культури та традицій за кордоном.

Аналізуючи вищесказане можемо виділити наступні переваги використання віртуальних екскурсій на заняттях з турецької мови:

- віртуальні екскурсії підвищують у студентів мотивацію у вивченні іноземної мови, будучи креативним підходом у використанні інтерактивних методів навчання;

- наочно демонструють історичні чи культурні особливості країни, мову якої вивчають студенти, які складно описати словесно;

– забезпечують детальне ознайомлення студентів з історією, культурою та традиціями країни, мову якої вивчають студенти, не потребуючи великих фізичних та матеріальних ресурсів, зокрема більшість турів турецьких історичних пам'яток пропонують безкоштовні віртуальні екскурсії, а всі сайти відомих турецьких музеїв та мистецьких центрів насичені інформативними текстами, які викладач може залучати до опрацювання на заняттях з іноземної мови;

– віртуальні тури, які не містять супровідного тексту можуть використовуватися для вдосконалення комунікативних навичок студентів, розвиваючи їх творчий підхід до виконання домашніх завдань;

– середовище віртуальної доповненої реальності вимагає взаємодії та активної участі кожного представника навчального процесу.

Незважаючи на перелічені переваги, слід сказати, що використання віртуальних екскурсій на заняттях з іноземної мови має і свої недоліки, але вони найбільшим чином пов'язані з технічним забезпеченням студентів і можливістю їх підключення до швидкого Інтернет-зв'язку.

Висновки. Об'єктивне викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах орієнтується на динаміку подачі навчального матеріалу та має на меті досягнення результативності та успішності здобувачів освіти. Технологія віртуальної реальності, незважаючи на те, що дещо ізолює студента від елементів реального світу, збагачує процес навчання іноземної мови у лінгвокультурному вимірі. Використання віртуальних екскурсій як у дистанційному, так і в очному форматі навчання забезпечує «ефект присутності» студента в мовному та культурному середовищі країни, мову якої він вивчає. Яскраві образи, що запам'ятовуються стимулюють майже справжню комунікацію студентів та викладача, адже здобувачі освіти приймають на себе роль туриста або туристичного гіда і стають учасником рольової гри, у якій потрібно вирішувати імітаційні професійні завдання.

Віртуальні екскурсії мають безперечну користь у вивченні іноземної мови, яка полягає в тому, що вони безпосередньо приносять частину справжньої культури країни мови, що вивчається, і дають можливість зануритись у культурне середовище, навіть не маючи фізичної змоги подорожувати.

У ході дослідження було виявлено низку переваг використання віртуальних екскурсій у вивченні турецької мови, зокрема, онлайн екскурсії дозволяють досягти більш високого рівня засвоєння навчального матеріалу, оскільки студентами здійснені різні канали сприйняття інформації. Завдяки цілісності уявлення про досліджуваний об'єкт учень може отримати більш повне уявлення про нього, а потім засвоїти, наприклад, більший обсяг нового лексичного матеріалу, адже запам'ятовування нових слів, особливо термінології, відбувається швидше і залишається в пам'яті довше, коли нові слова не вживаються окремо, а в контексті. Завдяки застосуванню віртуальних екскурсій студенти можуть ознайомитися з об'єктами, унікальними чи недоступними через просторову віддаленість, це допомагає їм зрозуміти суть або призначення цих об'єктів і запам'ятати словниковий запас, пов'язаний з ними. Використання інтерактивних методів навчання, зокрема у формі віртуальних екскурсій, які передбачають роботу в групі, дозволяє учням розвивати комунікативні іншомовні навички. Віртуальні екскурсії можуть бути хорошим інструментом для вивчення іноземної мови, оскільки дозволяють студенту навчатися у своєму власному темпі, адже асвоєння нових знань і вмій відбувається на основі попереднього опрацювання лексичного та граматичного матеріалу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Akçayır M. Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Eğitiminde Artırılmış Gerçeklik Teknolojisi Kullanımına Yönelik Görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18(2). 2016. 1169-1186 s.
2. Kaya, O.S., Bicen, H. Study of Augmented Reality Applications Use in Education and Its Effect on the Academic Performance. *International Journal of Distance Education Technologies* 17(3). 2019. 25-36 p.
3. Morkun, V.S., Morkun, N.V., Pikilnyak, A.V. Augmented reality as a tool for visualization of ultrasound propagation in heterogeneous media based on the k-space method. *CEUR Workshop Proceeding*. 2022. 81-91 p.
4. Nechypurenko, P.P., Stoliarenko, V.G., Starova, T.V., Selivanova, T.V., Markova, O.M., Modlo, Ye.O., Shmeltser, E.O. Development and implementation of educational resources in chemistry with elements of augmented reality. *CEUR Workshop Proceeding*. 2022. 156-167 p.